

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 241

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2991) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- **2/2991 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Genel Gerekçesi4

- **Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi5**

- **Dışışleri Komisyonu Raporu6**

- **Muhalefet Şerhi11**

- **Teklif Metni13**

- **Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiğı Metin13**

- **Anlaşma Metni14**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 1595204 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması”nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan Kurtulmuş

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2991)	
ESAS	Dışışleri Komisyonu
TALİ	Milli Savunma Komisyonu

GENEL GEREKÇE

30 Mayıs 2024 tarihinde İzmir’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması” ile egemenlik, eşitlik, karşılıklı saygı temelinde ve ulusal mevzuat ile uluslararası kurallara uygun olarak ikili askeri ilişkilerin hukuki zemininin oluşturulması, Taraflar arasında askeri iş birliği sağlanması ve geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Söz konusu Anlaşma ile tatbikat/eğitimlere veya ortak tatbikatlara katılım sağlanması; savunma sanayi; askeri iş birliği ve temas ziyaretleri; askeri istihbarat değişimi; lojistik iş birliği; askeri tıp ve sağlık hizmetleri; muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma; barışı koruma, insani yardım, deniz haydutluğu ile mücadele operasyonları gibi savaş haricindeki harekâtlar; haritacılık ve hidrografi; mesleki gelişim amaçlı personel değişimi; askeri bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarında bilgi ve tecrübe paylaşımı; mayın ve el yapımı patlayıcılarla mücadele alanında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi; terörizmle mücadele ile Anlaşmada belirtilen diğer konularda iki ülkenin silahlı kuvvetleri arasında iş birliğinin geliştirilmesi öngörülmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-287007

7 Mart 2025

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

30 Mayıs 2024 tarihinde İzmir’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilâşikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

08/12/2025

Esas No: 2/2991

Karar No: 174

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2991 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 04/12/2025 tarihinde yaptığı 19’uncu toplantısında görüşölmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 07/03/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması, 11/03/2025 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan KURTULMUŞ imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 2/2991 esas numaralı Kanun Teklifi, 11/03/2025 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 28’inci Yasama Dönemi 04/12/2025 tarihli 19’uncu toplantısında Dışişleri Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Türkiye Cumhuriyeti ile Gambiya Cumhuriyeti arasında ikili askerî ilişkilerin hukuki zemininin oluşturulmasını, askerî iş birliği sağlanmasını ve geliştirilmesini öngören Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklif’in tümü üzerinde yapılan görüşmelerde¹ ;

Dışişleri Bakan Yardımcısı Ayşe Berris EKİNCİ tarafından;

Gambiya’yla iyi düzeyde seyreden ilişkilerimizde pürüzlü bir konu bulunmadığı,

1990’ların başında askerî eğitim ve lojistik yardım faaliyetleri çerçevesinde başlayan ikili iş birliğimizin ve ilişkilerimizin Afrika açılım ve ortaklık politikası çerçevesinde üst düzey ziyaretler de dâhil olmak üzere çok boyutlu olarak geliştirildiği,

2015 yılında 16 milyon ABD doları olan ticaret hacmimizin 2024 yılında yaklaşık 88 milyon ABD dolarına ulaştığı,

Gambiya’nın, Türkiye açısından önem arz eden uluslararası konularda ülkemizde müzahir bir tutum sergilemekte olduğu, ülkemizi ve adaylıklarımızı uluslararası platformlarda desteklediği,

Ülkemizin İİT’te 51’inci Dışişleri Bakanları Komisyon Başkanı sıfatıyla, İİT’te İslam Zirvesi Başkanlığını yürütmekte olan Gambiya’yla İİT bağlamında da iş birliğinde bulunduğu,

Sahil bölgesinde giderek artan terör olaylarının bölgesel güvenliğe yönelik büyük bir tehdit oluşturduğu ve bu nedenle Gambiya’nın ülkemizle askerî alanda iş birliğini geliştirmek istediği,

1991 yılından bu yana ülkemizce çok sayıda Gambiyalı askere askerî personel eğitimi verilmesinin yanı sıra teçhizat, ekipman ve finansman desteğinin sağlandığı,

Ülkemiz ile Gambiya arasında 1999 yılında akdedilen askerî alanda eğitim, teknik ve bilimsel iş birliği anlaşmasının yenilenmesi amacıyla hazırlanan Askerî Çerçeve Anlaşması’nın, Gambiya Savunma Bakanı Serign Modou Njie’nin Efes 2024 Tatbikatı kapsamında ülkemizi ziyareti vesilesiyle 30 Mayıs 2024 tarihinde İzmir’de imzalandığı,

Anlaşma’nın Gambiya’daki onay sürecinin devam ettiği,

Söz konusu Anlaşma ile, Gambiya’yla ikili askerî ilişkilerin hukuki zemininin geliştirilmesi, taraflar arasında askerî iş birliğinin sağlanması ve geliştirilmesinin hedeflendiği, ifade edilmiştir.

¹ Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:
<https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/TutanakGoster/5321>

Komisyon üyeleri tarafından;

Gambiya'nın elektriğinin yaklaşık yarısının özel girişimcimiz olan Karpowershiple tarafından sağlandığı ve Afrika'nın en büyük limanının 580 milyon dolara bir başka özel sektör girişimcimiz tarafından inşa edildiği,

İki ülke arasındaki mevcut ticaret hacminin, yapılan yatırımları ve sağlanan katkıları yeterince yansıtmadığı ve “kazan-kazan” olarak değerlendirdiğimiz süreçlerde Türkiye açısından henüz bir kazanıma geçilemediği,

Gambiya'nın en büyük ticari partnerinin Çin Halk Cumhuriyeti olduğu,

Türkiye'nin Afrika stratejisinin kökten değerlendirilmesinin faydalı olacağı,

Mevcut ticaret hacminin bu iyi niyetli yaklaşımımızı bir türlü yansıtmadığı, askerî iş birliğinin bunu tetikleyebileceği ancak bunun da sayılar itibarıyla çok sınırlı olduğu,

2000'li yıllardan itibaren ülkemizin, kapsamlı ve derinlikli bir Afrika stratejisi geliştirdiği ve bu strateji kapsamında ticaretin yalnızca mal ticareti ile sınırlı olmayıp hizmet ticareti, liman işletmesi, müteahhitlik hizmetleri, hava limanları ya da dijital alanlar gibi pek çok sektörü kapsamı gerektiği,

2000'li yılların başında 5 milyar dolar civarında olan ticaret hacminin bugün 40 milyar dolar civarına yükselmiş olmasının bir stratejinin ve kapsamlı çalışmanın ürünü olduğu, net ve kapsamlı Afrika stratejimiz çerçevesinde kurulan ilişkilerin de aslında bir inşa ilişkisi niteliği taşıdığı,

Yapılan her anlaşmayla ilişkileri bir adım öteye taşıyan bir altyapı ve güven mekanizmasının inşa edildiği, bu nedenle Zimbabwe, Gambiya ve diğer Afrika ülkelerinde bu aşamada Çin ile kıyaslama yapılmasının doğru olmayacağı,

Bununla birlikte, başta Fransa olmak üzere ülkemizin Afrika'daki ilişkilerinden ciddi anlamda rahatsızlık duyan ve Türkiye'nin Afrika ile ilişkilerinin beklenilenin çok ötesinde bir boyut kazandığını ifade eden çalışmaların bulunduğu; bu nedenle, yapılan anlaşmaların yerinde olduğu ve yapılan işlerin bir başarı olarak kabul edilmesi gerektiği,

ifade edilmiştir.

Komisyon üyeleri tarafından;

İki ülke arasındaki savunma ticareti hacmi, Gambiya'nın Türkiye'den savunma sanayisine ilişkin satın alımlarının olup olmadığı ve bunların ne kadarının özel firmalardan yapıldığına ilişkin tevecih edilen sorular ile iki ülke arasındaki ticaret hacminin mevcut potansiyelinin gerisinde kaldığına yönelik yapılan değerlendirmelere ilişkin olarak, Dışişleri Bakan Yardımcısı Ayşe Berris EKİNCİ tarafından;

Türkiye ile Gambiya arasında 1999 anlaşmasına dayanan bir iş birliğinin mevcut olduğu ve bunun yanı sıra 2 Mayıs 2019 tarihinde imzalanan askerî mali iş birliği anlaşması hükümleri gereğince tahsis edilen kaynak kullanılmak suretiyle Katmerciler firmasından tedarik edilen 2 adet zırhlı personel taşıyıcı aracın 26 Eylül 2022'de Banjul Limanı'na ulaşmış olduğu,

Söz konusu araçların, kullanım eğitiminin ardından 14 Ekim 2022'de Gambiya makamlarınca teslim alındığı,

Gambiya makamlarınca bu araçlardan Orta Afrika Cumhuriyeti BM Misyonunda istifade edileceğinin beyan edildiği,

Ayrıca, aynı anlaşma kapsamında Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından Gambiya Silahlı Kuvvetlerinin kullanımı için hibe edilen 500 adet balistik koruyucu başlığın 2023 yılında Gambiya makamları tarafından teslim alındığı ve diğer birtakım ilave malzemelerin de hibe edildiği,

Askerî alanda eğitim iş birliğinde de birtakım faaliyetlerde bulunulduğu ve Gambiya'nın 500 kişilik taburunun eğitilip donatılması talebine binaen ülkemiz ile Gambiya arasındaki askerî mali iş birliği anlaşması hükümleri gereğince tahsis ettiğimiz kaynak kullanılarak BM Barış Gücü operasyonlarına katılacak Gambiyalı askerlere ülkemizde eğitim verilmesi ve bazı askerî malzemelerin tedarikinin de planlanmış olduğu,

Bu bağlamda Türkiye Maarif Vakfı'nın desteğiyle 500 askere Banjul'da Türkçe dil kursları verildiği, bu kursların akabinde söz konusu askerlerin ülkemizdeki eğitime hazır hâle getirildiği, ilk 250 kişilik grubun 3 Ekim 2021 günü Hava Kuvvetleri Komutanlığımıza ait 2 uçakla ülkemize geldiği ve ülkemizde eğitime tabi tutuldukları ve bu bağlamda da girişimlerimizin devam ettiği,

Bugüne kadar 974 Gambiya personeline Türkiye'de eğitim verildiği,

Türkiye ile Gambiya mevcut ticaret hacminin potansiyelinin çok gerisinde olmakla birlikte, özellikle geçtiğimiz yıl itibarıyla Gambiya'nın, belirli atılımları şirketlerimizce yapılan bir ülke olarak karımıza çıktığı,

Burada firmalarımızın büyük çaplı projelerde yer almaya başladığı, Albayrak Grubu'nun Banjul Limanı'nın genişletilmesi ve Sanyang'da yine bir derin liman inşasına dair imtiyaz sözleşmesini geçtiğimiz yıl temmuz ayında imzaladığı ve limanın işletmesini de bu sene şubat ayında devraldığı, başka bir Türk firmasının Banjul-Barra arasındaki feribot seferlerini düzenlemek üzere çalışmalarına başladığı; Vestel, Beko Vitra, Yataş, Paşabahçe, Enza Home gibi firmalarımızın da ülkede distribütörlükleri bulunduğu,

En son 2022 yılında düzenlenen karma ekonomik komisyonların da bu bağlamda çok büyük önem taşıdığı ve yakın dönemde yeniden düzenlenmesinin olası potansiyel diğer iş birliği alanlarının belirlenmesine katkı sağlayacağı,

belirtilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklif'in tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklif'in 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklif'in Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Derya BAKBAK, İstanbul Milletvekili Seda GÖREN, Ankara Milletvekili Ahmet Fethan BAYKOÇ, İstanbul Milletvekili Oğuz ÜÇÜNCÜ, İstanbul Milletvekili Derya AYAYDIN, Konya Milletvekili Ziya ALTUNYALDIZ, İstanbul Milletvekili Sena Nur ÇELİK KANAT, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan NAZIRLI, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Fuat Oktay	Ceyda Bölünmez Çankırı	Derya Bakbak
Ankara	İzmir	Gaziantep
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
Ahmet Fethan Baykoç	Ceylan Akça Cupolo	Mahmut Rıdvan Nazırlı
Ankara	Diyarbakır	Elâzığ
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye <i>Kamil Aydın</i> Erzurum	Üye <i>Utku Çakırözer</i> Eskişehir	Üye <i>Derya Ayaydın</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Sena Nur Çelik Kanat</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Yunus Emre</i> İstanbul	Üye <i>Seda Gören</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Hasan Karal</i> İstanbul	Üye <i>Namık Tan</i> İstanbul	Üye <i>Oğuz Üçüncü</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Ziya Altınyaldız</i> Konya (Bu raporun özel sözcüsü)		Üye <i>Metin Ergun</i> Muğla

MUHALEFET ŞERHİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti arasında imzalanan Askerî Çerçeve Anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu dair Kanun Teklifi, yalnızca iki ülke arasında teknik bir savunma işbirliği düzenlemesi değildir. Gambiya'nın içinde bulunduğu kırılgan siyasal yapı, sınırlı demokratikleşme süreci, güvenlik aygıtının geçmişteki ağır hak ihlalleri ve toplumsal eşitsizliklerle derinden örülü ekonomik kırılganlık dikkate alındığında, bu tür bir askerî çerçeve anlaşmasının onaylanması, doğrudan bu kırılgan bağlamın yeniden askerileştirilmesi anlamına gelen bir tercihtir.

Gambiya, 2016'da otoriter yönetimin sona ermesinden sonra demokratikleşme yönünde bazı adımlar atmış olsa da, siyasal alan hâlâ tam anlamıyla güçlenmiş değildir. Basın ve ifade özgürlüğü alanlarında süre giden kısıtlamalar, sivil toplumun zaman zaman idari baskıya maruz kalması, güvenlik güçlerinin barışçıl gösterilere müdahalesinde orantısız güç kullanımına ilişkin raporlar, bu dönüşümün yüzeysel ve kırılgan olduğunu göstermektedir. Ülke, halen kurumları zayıf, hesap verebilirliği sınırlı, siyasal katılım kanalları tam olarak kurumsallaşmamış bir yapıya sahiptir. 2022'de yaşanan darbe girişimi, demokratikleşme sürecinin ne kadar hassas olduğunu, güvenlik aygıtının siyasal alan üzerindeki tarihsel gölgesinin hâlâ sürdüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

Bu tabloya ekonomik ve toplumsal kırılganlıklar eşlik etmektedir. Sağlık, eğitim ve sosyal hizmetler alanlarında ciddi yapısal eksiklikler bulunmakta; yoksulluk oranı yüksek, gelir dağılımı adaletsizdir. Tarımsal üretimdeki kırılganlık, genç işsizliğin yaygınlığı ve temel kamu hizmetlerine erişimdeki eşitsizlikler geniş toplum kesimlerinin gündelik yaşamını derinden etkilemektedir. Böylesi bir bağlamda kaynakların silahlanma, askerî ekipman ve güvenlik aygıtının güçlendirilmesine yönlendirilmesi; toplumsal eşitsizlikleri derinleştirme ve kamu kaynaklarının zaten sınırlı olan sosyal alanlardan uzaklaşmasına yol açma riski taşımaktadır. Demokratik geçiş sürecinin en çok ihtiyaç duyduğu şey askerî kapasite değil, sosyal adalet, geçim güvencesi, kamusal yatırım ve demokratik katılımın güçlenmesidir.

Gambiya'da geçmiş dönemde, özellikle Jammeh yönetimi sırasında güvenlik güçlerinin ağır hak ihlalleri kaybolmalar, işkence, cinsel şiddet, yargısız infazlar ve keyfi gözaltılar toplumsal hafızada derin bir iz bırakmıştır. Bu geçmiş tam olarak geride bırakılmış değildir. Güvenlik yapılarının güçlendirilmesini öngören her adım, demokratikleşme sürecinde elde edilen sınırlı kazanımların geri alınmasına zemin hazırlayabilir. Askerî eğitim, teknik donanım ve savunma işbirliğini derinleştiren anlaşmalar, güvenlik aygıtının şeffaf olmayan yapısını tahkim edebilir; siyasal katılımın askeri gözetim altında şekillenmesine kapı aralayabilir.

Türkiye ile Gambiya arasında imzalanan Askerî Çerçeve Anlaşması, savunma sanayi, askerî eğitim, lojistik ve müşterek faaliyetler gibi geniş bir alanı kapsamaktadır. Ancak böylesi bir anlaşmanın otoriter geçmişi tam olarak aşamamış, kurumları zayıf ve toplumsal gerilimleri yüksek bir ülkede nasıl uygulanacağı ciddi soru işaretleri barındırmaktadır. Anlaşmanın pratikte bir kapasite geliştirme mekanizmasından çok güvenlik aygıtının siyasi rolünü pekiştirme aracına dönüşmesi; toplumsal taleplerin askerî yöntemlerle bastırılmasını kolaylaştırması ihtimali göz ardı edilemez. Siyasal alanın tam anlamıyla açılmadığı, ifade ve örgütlenme özgürlüğünün sık sık kısıtlandığı, toplumsal muhalefetin kırılğan olduğu bir ülkede askerî işbirliğini derinleştirmek, barış ve demokrasiyi güçlendirmek yerine güvenlikçi siyaset anlayışını besleyen bir sonuç doğurabilir.

Gambiya'nın ihtiyaç duyduğu, kırılğan ekonomisini güçlendiren, toplumsal eşitliği artıran, sağlık ve eğitim hizmetlerine erişimi iyileştiren, kadınların ve gençlerin yaşam koşullarını ilerleten, demokratik kurumları sağlamlaştıran bir dönüşümdür. Ülkenin uzun yıllar yaşadığı otoriterliğin ve baskının yarattığı toplumsal yaraların iyileşmesi, ancak hak ve özgürlüklerin güvence altına alınmasıyla mümkündür. Askerî kapasite artışı, bu süreci desteklemez; aksine, demokrasiye geçişin kırılğan yapılarını daha savunmasız hâle getirebilir.

Tüm bu nedenlerle DEM Parti olarak söz konusu anlaşmaya şerh düşüyoruz.

Ceylan Akça Cupolo
Diyarbakır

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
NUMAN KURTULMUŞ’UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE
GAMBİYA CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
ARASINDA ASKERÎ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 30 Mayıs 2024 tarihinde İzmir’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

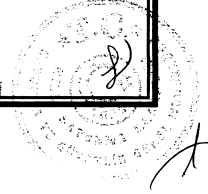
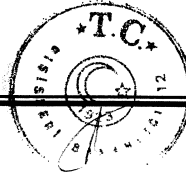
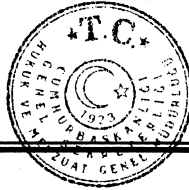
**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE
GAMBİYA CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
ARASINDA ASKERÎ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
İLE
GAMBİYA CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
ARASINDA
ASKERÎ ÇERÇEVE ANLAŞMASI

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
GAMBİYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
ASKERİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI**

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti (bundan böyle "Taraf" veya "Taraflar" olarak adlandırılacaklardır),

Birleşmiş Milletler Şartı'nın amaç ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

Tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygı temelinde çeşitli askerî alanlarda iş birliğinin, Tarafların ortak menfaatlerine ve ekonomik verimliliğine katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Taraflar arasındaki mevcut dostane ilişkilerin, ulusal kanunlar ve taraf oldukları uluslararası anlaşmalar temelinde geliştirilmesi ihtiyacını belirterek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

**MADDE I
AMAÇ**

Bu Anlaşma'nın amacı, MADDE IV'te belirtilen alanlarda, Taraflar arasındaki ilişkiler için bir çerçeve oluşturmak ve iş birliğini geliştirmektir.

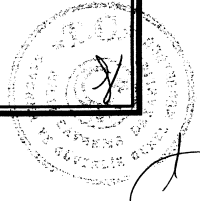
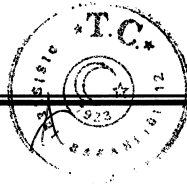
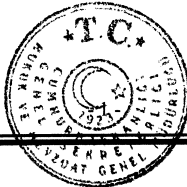
**MADDE II
KAPSAM**

Bu Anlaşma, MADDE IV'te belirtilen alanlarda personel, malzeme, teçhizat, bilgi ve tecrübe değişimi konularına uygulanır.

**MADDE III
TANIMLAR**

Bu Anlaşma'da kullanılan terimler aşağıdaki anlamları taşır:

1. **"Gönderen Taraf"** Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla Kabul Eden Tarafa personel, malzeme ve teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.
2. **"Kabul Eden Taraf"** Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla ülkesinde Gönderen Tarafa ait personel, malzeme ve teçhizatı bulunduran Tarafı ifade eder.
3. **"Misafir Personel"** Taraflardan herhangi birinin bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla diğer Tarafa gönderdiği asker veya sivil personelini ifade eder.
4. **"Yakınlar"** Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu eş ve çocuklarını ifade eder.
5. **"Kıdemli Personel"** Bu Anlaşma kapsamında gönderilen askerî/sivil grubun faaliyetlerine nezaret etmeye yetkili, Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak atanmış, Misafir Personel arasındaki en kıdemli kişiyi ifade eder.
6. **"Hibe"** Bir malzeme veya hizmetin bağışlanmasını veya bedelsiz devrini ifade eder.

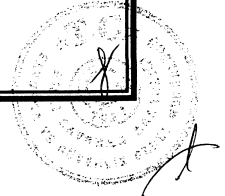
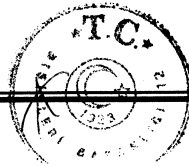
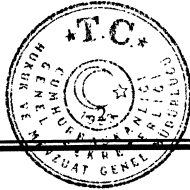

7. **“Hizmet”** Taraflar arasındaki bu Anlaşmaya göre bir işin yapılması için verilecek eğitim, teknik bilgi, destek, geliştirme, bakım, onarım, kurtarma, ulaştırma, imha, liman ve müşavirlik desteği ile mülkiyeti elde olmak kaydıyla tahsis edilebilecek kara, deniz ve hava araç, gereç, silahları, bina ve araziyi ifade eder.
8. **“Lojistik Destek”** Tarafların envanterinde bulunan mal ve Taraflarca üzerinde mutabık kalınacak hizmetlerin hibesi, mübadelesi, satışı, tahsisi, kiralınması ve söz konusu malzemelerin ulaştırma hizmetlerinin bedelli/bedelsiz yapılması, teknoloji transferi ve lisans verilmesini kapsar.
9. **“Lojistik İş Birliği”** Tarafların, eşitlik, mütakabiliyet ve karşılıklı menfaatlerine uygun olarak lojistik alanda gerçekleştirecekleri faaliyetleri ifade eder.
10. **“İkmal Maddesi”** Tarafların Silahlı Kuvvetlerinin; donanım, bakım ve onarım, idame ve eğitim faaliyetleri için zaruri olan her cins araç, gereç, makine, teçhizat, hammadde, silah, mühimmat, ana malzeme, kimyevi malzeme, yedek parça, giyecek, yiyecek, yakacak, akaryakıt, ilaç (tıbbi sarf malzemeleri, sağlık sınıfı ana malzemeler ile sağlık eğitim yardımcı malzemeleri), donatım ve eğitim malzemelerini ifade eder.
11. **“Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzeme”** Ulusal güvenlik kapsamında koruma gerektiren resmî bilgi, belge ve malzemedir. Bu sebeple ulusal güvenlik sınıflandırması uygulaması ile düzenlenir. Bu bilgi sözlü, görsel, manyetik veya basılı şekilde olabilir veya Fikri Mülkiyet Hakları kapsamında bilgi içeren teknolojik veya cihaz formunda olabilir.
12. **“İnşaat”** Tarafların üzerinde mutabık kalacağı yeni bina/tesis/altyapı inşaatları ile bakım, onarım, tadilat, ilave büyük değişiklik ve esaslı onarımına yönelik yapım işlerini kapsar.
13. **“Faydalanan Taraf”** Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla yeni yapı, altyapı ile bakım ve onarım ihtiyaçları karşılanan tarafı ifade eder.
14. **“Hizmet Sağlayan Taraf”** Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla yeni yapı, altyapı ile bakım ve onarım ihtiyaçları karşılayan tarafı ifade eder.

MADDE IV ASKERÎ İŞ BİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar arasında iş birliği aşağıdaki alanları kapsar:

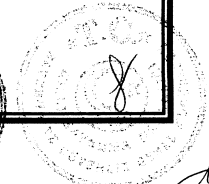
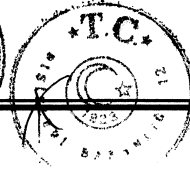
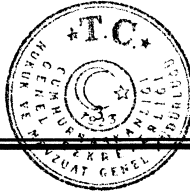
1. Tatbikat/eğitim/yarışma/müşabakalara veya ortak tatbikatlara fiili veya gözlemci olarak karşılıklı katılım sağlanması,
2. Savunma sanayi,
3. Silahlı Kuvvetler arasında askerî iş birliği ve temas ziyaretleri,
4. Silahlı Kuvvetlerin teşkilat yapısı, askerî birliklerin yapısı ve teçhizatı, personel yönetimi,
5. Askerî istihbarat mübadelesi,
6. Lojistik iş birliği, lojistik destek ve lojistik sistemler,
7. İnşaat faaliyetleri,

8. Askerî tıp ve sağlık hizmetleri,
9. Muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma,
10. Barışı koruma, insani yardım, deniz haydutluğu ile mücadele operasyonları gibi savaş haricindeki harekâtlar,
11. Askerî hukuk sistemleri konusunda bilgi mübadelesi,
12. Haritacılık ve hidrografi,
13. Mesleki gelişim amaçlı personel mübadelesi,
14. Misafir Personel, danışman veya birlik mübadelesi,
15. Askerî bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarına ilişkin bilgi ve tecrübe mübadelesi,
16. Bilimsel, sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler,
17. El yapımı patlayıcılarla mücadele, patlayıcı madde imhası ve mayın faaliyetlerine ilişkin iş birliği, eğitim ve tecrübe/bilgi paylaşımı,
18. Afet ve Acil Durum Harekâtı kapsamında eğitim ve bilgi ve tecrübe mübadelesi,
19. Askerî tarih, arşiv, yayın/yayım ve müzecilik,
20. Terörizmle mücadele.

MADDE V **UYGULAMA VE İŞ BİRLİĞİ ESASLARI**

1. Taraflar, kendi kararlarına bağlı olarak, aşığıdaki şekillerde iş birliği gerçekleştirebilir:
 - a. Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanları ve onların yardımcıları veya Taraflarca yetkilendirilen diğer görevlilerin toplantı ve ziyaretleri,
 - b. Her iki Tarafın uzmanları arasında çeşitli faaliyet alanlarında tecrübe mübadelesi,
 - c. Benzer askerî kurumlar arasında irtibatlar,
 - d. Müşterek müzakerelerin, istişarelerin, toplantıların düzenlenmesi ve kurslara, sempozyumlara ve konferanslara katılım,
 - e. Fiili atış uygulamalarını da içerecek şekilde askerî tatbikatlara katılım, bu askerî tatbikatlara gözlemci statüsünde iştirak, geçiş eğitimlerinin ve liman ziyaretlerinin icrası, müşterek tatbikatların düzenlenmesi,
 - f. Bilgi ve eğitim malzemelerinin mübadelesi,
 - g. Bu Anlaşma kapsamında bulunan iş birliği alanlarında, Tarafların envanterinde bulunan mal ve Taraflarca üzerinde mutabık kalınacak hizmetlerin hibesi, mübadelesi, satışı, tahsisi, kiralanması ve söz konusu malzemelerin ulaştırma hizmetlerinin bedelli/bedelsiz yapılması, teknoloji transferi ve lisans verilmesi.
2. Lojistik iş birliği veya lojistik destek çerçevesinde yürütülecek faaliyetler, tarafların diğer ülkelerle imzalamış olduğu yürürlükteki anlaşmalarından kaynaklanan üçüncü tarafa transfer kısıtlarına uygun olarak icra edilir.

3. Taraflar, bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla Tarafların ulusal mevzuatlarında öngörülecek onay süreçlerine ve bu Anlaşma hükümlerine uygun olan tamamlayıcı mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler akdedebilir.
4. İş birliği, Tarafların karşılıklı çıkar ve ihtiyaçları dikkate alınarak mütekabiliyet esasına göre gerçekleştirilir.
5. Tarafların bu Anlaşma, diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler uyarınca, hibe şeklinde veya bedeli mukabili birbirlerine verecekleri veya ortak üretecekleri malzemeler, ikmal maddeleri, teknik bilgi ve dokümanlar, önceden karşılıklı yazılı mutabakat sağlanmadan üçüncü ülke, kişi veya kuruluşa devredilemez.
6. Kabul Eden Taraf, bu Anlaşma kapsamında kendisine hibe olarak verilecek malzemenin hizmet dışına çıkarılması halinde Gönderen Tarafa yazılı bildirimde bulunacaktır.

MADDE VI YETKİLİ MAKAMLAR VE YILLIK UYGULAMA PLANLARI

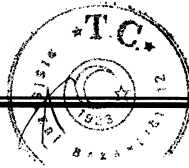
1. Bu Anlaşma'nın uygulanmasında yetkili makamlar şunlardır:
Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına: Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanlığı,
Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti adına: Gambiya Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı.
2. Taraflar, bu Anlaşma'nın uygulanması için müşterek faaliyetlere ilişkin Yıllık Uygulama Planları hazırlar. Yıllık Uygulama Planları, icra edilecek faaliyetlerin adını, kapsamını, tipini, zamanını, yerini, icra edecek kurumları, mali hususları ve diğer ayrıntıları içerir.
3. Taraflar arasındaki iş birliği, Yıllık Uygulama Planlarında belirtilen tüm düzeylerde yapılacak karşılıklı ziyaretler ile kuvvetlendirilir.

MADDE VII GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ/BELGE VE MALZEMENİN GÜVENLİĞİ

1. Bu Anlaşma kapsamında temin edilen veya üretilen gizlilik dereceli tüm bilgiler, belgeler, maddi ve fikrî mülkiyet hakları ile askerî malzeme, Taraflar arasında akdedilecek müteakip mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemelere uygun olarak amaçları doğrultusunda mübadele edilir, kullanılır ve muhafaza edilir.
2. Taraflar ulusal mevzuatlarına uygun olarak, bu Anlaşmanın uygulanması veya ortak faaliyetlerin yerine getirilmesi kapsamında mübadele edilecek bilgi, belge, malzeme ve teçhizata ait tüm bilgilerin korunmasını sağlar. Bu çerçevede, aynı derecede gizlilik derecesi taşıyan kendilerine ait bilgilerin korunması için uygulanan önlemleri alır. Taraflar, mübadele edilen bilgilere aşağıda yer alan çizelgede belirtilen gizlilik derecelerinden uygun olanı verir.

Türkiye Cumhuriyeti	Gambiya Cumhuriyeti
Çok Gizli	Top Secret
Gizli	Secret
Hizmete Özel	Restricted

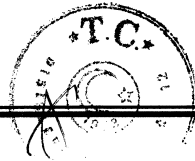
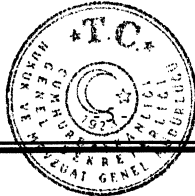
3. Gizlilik dereceli bilgi/belge ve malzeme, bu bilgi/belge ve malzemeleri sağlayan Tarafın yazılı ön onayı olmadan ifşa edilmez ve üçüncü bir tarafa paylaşılmaz veya üçüncü bir tarafa devredilmez.

4. Gizlilik dereceli bilgi/belge ve malzeme, sadece hükümetler arası kanallar yoluyla veya Taraflarca belirlenen güvenlik makamlarınca uygun bulunan diğer kanallardan mübadele edilir. Bilginin gizlilik derecesi, bilgiyi sağlayan Tarafça belirlenir.
5. Taraflar, Anlaşma sona erdiğinde dahi, mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi/belge ve malzemenin korunması ve gizlilik derecesinin kaldırılmasının önlenmesinden sorumlu olmaya devam eder.
6. Taraflar, ulusal mevzuatları ve taraf oldukları uluslararası andlaşmalar çerçevesinde, bu Anlaşma kapsamında oluşturulacak veya devredilecek fikri mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlar. Bu Anlaşma bağlamında, fikri mülkiyet kavramı 14 Temmuz 1967 tarihinde Stokholm'de imzalanmış olan Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı'nı Kuran Anlaşma'nın 2'nci maddesinde tanımlandığı şekilde anlaşılır.
7. İhtiyaç duyulması halinde; Taraflar arasında, MADDE IV'te belirtilen iş birliği alanlarının her biri için yetkilendirilmiş olan makamların sorumluluğunda, bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi/belge ve malzemenin transferi, kullanılması ve korunması konusunda ayrı bir güvenlik anlaşması imzalanabilir.
8. Bu Anlaşmanın hükümlerinin uygulanması sırasında elde edilen bilgi, Taraflardan biri tarafından diğer Tarafın veya üçüncü Tarafların çıkarları aleyhine kullanılamaz.
9. Taraflar, gizlilik dereceli bilgi/belge ve malzemeye erişimin, bilmesi gereken prensibine göre ve uygun güvenlik kleransına sahip personel tarafından yapılmasını sağlar.
10. Bu Anlaşma'nın uygulanması kapsamında mübadele edilen bilgilerin beklenmedik şekilde ifşa olması halinde, bu durumu tespit eden Taraf, diğer Tarafı durumdan derhal haberdar eder.
11. Taraflar, iş birliği faaliyetlerinde patentler, telif hakları ve ticari sırlara ilişkin haklara ve kurallara saygı gösterir.

MADDE VIII ASKERİ İSTİHBARAT

1. Bu Madde, Tarafların karşılıklı menfaatlerine hanel getireceği düşünülen ve birlikte kararlaştırılacak ülkelerle ilgili, öncelik askerî faaliyetlerde olmak üzere, Tarafların Silahlı Kuvvetlerinin ilgi alanındaki gelişmeleri ve bu ülkelerin Türkiye Cumhuriyeti ve Gambiya Cumhuriyeti'ndeki faaliyetleri ile ilgili askerî istihbarat bilgilerinin mübadelesini kapsar.
2. İstihbarat bilgi mübadelesi, aşağıda belirtilen vasıtalar aracılığıyla ve yöntemlere uygun olarak yapılır:
 - a. Her iki ülke Askerî İstihbarat Başkanları veya yetki verdikleri personel tarafından yılda bir defa, bir yıl Türkiye Cumhuriyeti'nde, bir yıl Gambiya Cumhuriyeti'nde olmak üzere dönüşümlü olarak yapılacak ikili görüşmelerde her türlü koordinasyon konusu (mübadele konuları dâhil) taraflar arasında ilgili yıl içerisinde karşılıklı mutabakatla tespit edilir.
 - b. Ziyaret eden taraf, planlanan tarihten en az 15 (onbeş) gün önce heyetteki görevlilerin isim, rütbe, görev ve güvenlik kleranslarını Kabul Eden Tarafa bildirir.
 - c. Dokümanlar ve müzakerelerin dili İngilizce'dir. Talep edildiği takdirde, müzakereler tercüman aracılığı ile yapılabilir.

d. Mübadele edilebilecek bilgiler yazılı doküman olarak verilecektir. Konu ile ilgili varsa CD, DVD, film, fotoğraf, slayt, vb. dokümana eklenir.

e. Her iki Taraf birbirlerinin bilgi isteklerine mümkün olan en kısa zamanda karşılıklı olarak kararlaştırılmış güvenli kanallardan cevap vermekte mutabıktır.

f. Askerî istihbarat bilgilerinin değişimine ilişkin talep, her bir durum temelinde değerlendirilir ve taraflardan birinin ulusal egemenliğini ve güvenliğini tehlikeye atması veya ulusal/uluslararası çıkarlarıyla önemli ölçüde çelişmesi halinde reddedilebilir.

MADDE IX HUKUKİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Yakınları; giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Kabul Eden Taraf ülkesinde bulundukları sürece Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı ve yargı yetkisine tabidir. Kabul Eden Tarafın cezai yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Gönderen Tarafın mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hallerde, her iki tarafın mevzuatında yer alan bir ceza türü uygulanır.

2. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Yakınlarının gözetimine alınması veya tutuklanması halinde Gönderen Tarafı derhal durumdan haberdar eder.

3. Misafir Personel ve Yakınlarının Kabul Eden Tarafta yasal bir soruşturmaya veya yargılanmaya muhatap olması durumunda, bu kişi Kabul Eden Taraf vatandaşlarına sağlananlardan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahiptir.

4. Kabul Eden Tarafın mevzuatını ihlal ettikleri takdirde, Misafir Personelin faaliyetlerine son verilebilir.

5. Misafir Personel, bulundukları kıta, karargâh ve kurumlarda uygulanan disiplin kurallarına uyar.

6. Misafir Personel disiplin cezaları yönünden Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına tabidir. Kabul Eden Tarafın yetkili askerî makamları, emrindeki Misafir Personele görevin gerektirdiği emirleri verebilir.

7. Gönderen Tarafın Kıdemli Personeli, kendi askerî hizmet ve disiplin yasalarının hükümleri uyarınca, Misafir Personele disiplin tedbirlerini uygulamaya yetkilidir.

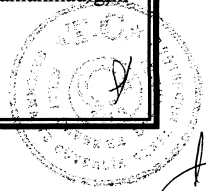
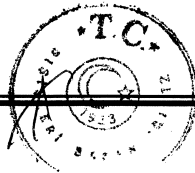
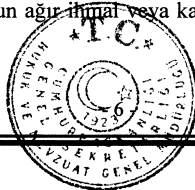
8. Misafir Personel ve Yakınları, hiçbir siyasi faaliyet veya Kabul Eden Taraf aleyhinde faaliyette bulunmaz.

MADDE X TAZMİNAT TALEPLERİ

1. Bu Anlaşma'nın uygulanması esnasında, üçüncü taraf tazminat talepleri konusunda Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı geçerlidir.

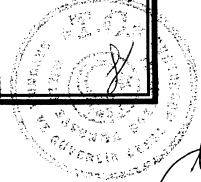
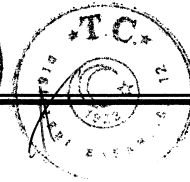
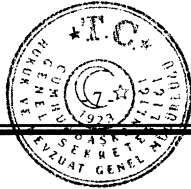
2. Taraflar, ağır ihmal veya kasıt bulunmadıkça, bu Anlaşma kapsamındaki faaliyetlerin icrası esnasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde veya kişilere, mallara ve çevreye verilen zarar/ziyan nedeniyle birbirlerinden tazminat talebinde bulunamaz.

3. Taraflar ortaya çıkan durumun ağır ihmal veya kasıttan kaynaklanıp kaynaklanmadığını müştereken belirler.

MADDE XI
İDARİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Yakınları diplomatik dokunulmazlık ve imtiyazlara sahip olmaz.
2. Taraflarca karşılıklı olarak aksi yönde bir karar alınmadıkça Kabul Eden Taraf, Misafir Personele bu Anlaşma'da veya müteakip anlaşmalar ve düzenlemelerde belirtilenlerden başka görevler vermez.
3. Misafir Personel, Kabul Eden Tarafın emsal personeline uygulanan idari uygulamalara tabidir.
4. Bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve teknik düzenlemeler ile aksine karar verilmedikçe, Gönderen Tarafın askerî personeli kendi millî üniformalarını giyme hakkına sahiptir. Görev sırasında, bir faaliyetin icrası için gerekli teçhizat mümkün olduğunca Kabul Eden Taraf tarafından sağlanır.
5. Gönderen Taraf, gerekli gördüğünde personelinin geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Taraf herhangi bir sebep göstermeksizin, Gönderen Tarafın personelinin geri çekmesini ya da değiştirmesini isteyebilir. Bu durumda Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafa askerî ataşelikler aracılığı ile yalnızca personelin değiştirilmesine ilişkin yazılı talebini bildirir. Kabul Eden Taraf, söz konusu personelin dönüşü için mümkün olan en kısa zamanda gerekli tedbirleri alır.
6. İstisna teşkil eden idari hususlar, bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller veya teknik düzenlemelerde belirlenir.
7. Misafir Personel ve Yakınları orduyevleri, askerî gazino ve askerî kantinlerden Kabul Eden Tarafın mevzuatı çerçevesinde yararlanabilir.
8. Misafir Personel ve Yakınlarından herhangi birinin ölmesi durumunda, Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafı durumdan derhal haberdar eder, ölen kişinin cenazesini kendi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakleder ve cenaze nakledilinceye kadar sıhhi koruma dâhil gerekli diğer tedbirleri alır.
9. Misafir Personel ve Yakınları çevreye zarar verebilecek faaliyetlerden kaçınır, çevre kirliliğinin önlenmesine azami dikkat eder ve Kabul Eden Tarafın konuya ilişkin düzenlemelerine uyar.
10. Kabul Eden Taraf, bu Anlaşma kapsamında bulunan iş birliği faaliyetlerinin icrası için gerekli olan lojistik destek ile ulaştırma hizmetlerinin, mütekabiliyet ilkesi temelinde imkân ve kabiliyetleri çerçevesinde ücreti mukabili/ücretsiz olarak teminine ilişkin nihai kararı verir.

MADDE XII SAĞLIK HİZMETLERİ

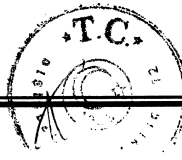
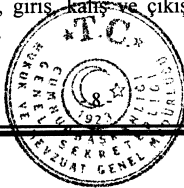
1. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ile Yakınlarının acil sağlık ve acil dış bakım hizmetlerini ücretsiz olarak karşılar. Misafir Personel ve Yakınlarının acil sağlık ve acil dış bakım hizmetleri dışında kalan muayene ve tedavi hizmetleri giderleri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak yaptırılacak bir sağlık sigortası tarafından karşılanır.
2. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderlerini ücretsiz veya ücretli olarak karşılayabilir. Kabul Eden Taraf ücretli verilmesine karar verirse Misafir Personel ve Yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderleri Gönderen Taraf veya Misafir Personel tarafından karşılanır.

MADDE XIII İNŞAAT FAALİYETLERİ

Tarafların karşılıklı mutabakatı ile iş birliği faaliyeti kapsamında, "Askeri İş Birliği Alanlarındaki" faaliyetlere yönelik, yeni yapı, altyapı ile bakım ve onarım ihtiyaçları Faydalanan Tarafa karşılanır. Ancak, talep edilmesi veya uygun görülmesi halinde, bu maliyetlerin kısmen ya da tamamen karşılanmasına Hizmeti Sağlayan Taraf karar verir.

MADDE XIV MALİ HUSUSLAR

1. Bu Anlaşma kapsamında bulunan iş birliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personelin maaş/harcılık, iâşe, ibate, ulaştırma ve diğer mali haklarından Gönderen Taraf sorumludur.
2. Ancak, Gönderen Tarafa talep edildiği takdirde; iş birliği alanlarının icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel için aşağıdaki hususların karşılanıp karşılanmayacağına ve karşılanma esaslarına Kabul Eden Taraf karar verir:
 - a. Yurt içi ve yurt dışı ulaşım (usul ve esaslar Kabul Eden Tarafa belirlenir),
 - b. Aylık maaş (esaslar ve miktar kursiyer subay ve astsubayların rütbelerine göre, sivil şahısların ise statülerine göre Kabul Eden Tarafa belirlenir),
 - c. Giyim-kuşam (esasları Kabul Eden Tarafa belirlenir),
 - d. İâşe,
 - e. İbate (Kabul Eden Tarafa belirlenecek konaklama yeri)
 - f. Aylık maaş ödenen Misafir Personelin iâşe ve ibatesi (Kabul Eden Tarafa) karşılanmaz.
3. Misafir Personel, Kabul Eden Tarafı kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Yakınlarının borçlarını tasfiye edecektir. Acil geri çekme halinde, Misafir Personel ve Yakınlarının borçları Kabul Eden Taraf tarafından düzenlenecek yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgeye istinaden Gönderen Taraf tarafından ödenir.
4. Misafir Personel ve Yakınları, giriş, kalış ve çıkışları süresince, Kabul Eden Tarafın yürürlükteki vergi hukukuna tabidir.

5. Sağlanan mal ve/veya hizmetlerin maliyeti, mal ve/veya hizmetten Faydalanan Tarafça, yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgenin alınmasını takip eden 30 (otuz) gün içinde mal ve/veya hizmeti sağlayan tarafın yetkili makamı tarafından bildirilen banka hesabına ABD doları cinsinden yatırılır. ABD doları cinsinden transfer yapılamaması halinde mal ve/veya Hizmeti Sağlayan Tarafça belirlenen ve konvertibl olan para biriminden ödeme yapılır.
6. Mal ve/veya hizmetlerin ücretli, tenzilatlı ya da ücretsiz verilmesine mal ve/veya hizmeti sağlayan taraf karar verir.
7. Tarafların karşılıklı mutabakatı ile hizmetten faydalanan ülkenin sınırları içinde yerinde hizmet sağlanmasının kararlaştırılması durumunda, ortaya çıkan maliyetler hizmetten faydalanan Tarafça karşılanır. Ancak talep edilmesi veya uygun görülmesi halinde, bu maliyetlerin kısmen ya da tamamen karşılanmasına Hizmeti Sağlayan Taraf karar verir.

MADDE XV GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir Personel ve Yakınları, Kabul Eden Tarafın ülkesinde, Kabul Eden Tarafın yabancıların ikamet ve seyahatleri hakkındaki düzenlemelerine tabidir.
2. Misafir Personel ve Yakınları, Kabul Eden Tarafın ülkesine giriş ve çıkışlarda bu Devletin pasaport ve gümrük ile ilgili düzenlemelerine tabidir. Ancak, Kabul Eden Taraf, kendi mevzuatı çerçevesinde mümkün olan tüm idari kolaylıkları sağlar.

MADDE XVI TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALAR DÖĞAN TAAHHÜTLERİ

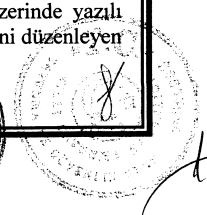
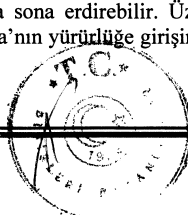
Bu Anlaşma'nın hükümleri, Tarafların diğer uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve taahhütlerini etkilemez ve diğer Devletlerin çıkarları, güvenliği ve ülke bütünlüğüne karşı kullanılamaz.

MADDE XVII UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

1. Bu Anlaşma'nın uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık Taraflar arasında mümkün olan en alt düzeyde istişare ve görüşmeler yoluyla çözülür ve çözüm için herhangi bir ulusal veya uluslararası mahkemeye veya üçüncü tarafa intikal ettirilemez.
2. Uyuşmazlık meydana geldiği tarihten itibaren 60 (altmış) gün içinde çözülmemezse, Taraflar 30 (otuz) gün içinde görüşmelere başlar. Müteakip 60 (altmış) gün içinde çözüm sağlanmadığı takdirde, Taraflar bu Anlaşma'yı MADDE XIX'da belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir.

MADDE XVIII TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Taraflardan her biri gerektiğinde bu Anlaşma'nın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini diplomatik yollarla önerebilir. Yazılı önerinin alındığı tarihten itibaren 30 (otuz) gün içerisinde görüşmeler başlar. 60 (altmış) gün içerisinde bir sonuca varılamaz ise, Taraflar bu Anlaşma'yı MADDE XIX'da belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir. Üzerinde yazılı olarak mutabık kalınan tadil veya değişiklikler, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girişini düzenleyen MADDE XX'de belirtilen usul uyarınca yürürlüğe girer.

MADDE XIX
YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Anlaşma, 5 (beş) yıllık süre için yürürlükte kalır.
2. Bu Anlaşma, taraflardan biri Anlaşma'yı sona erdirmeye niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirmediği takdirde, 1 (bir) yıllık süreler için kendiliğinden uzar.
3. Taraflardan biri Anlaşma'yı herhangi bir zamanda sona erdirmeye niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirebilir. Anlaşma'nın sona erdiğine ilişkin yapılan bildirimler, yapıldığı tarihten 90 (doksan) gün sonra hüküm doğurur.
4. Taraflarca aksi yazılı olarak kararlaştırılmadığı takdirde, bu Anlaşma'nın sona ermesi, devam eden programlar ve faaliyetleri etkilemez.
5. Bu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte, 5 Mayıs 1999 tarihinde Banjul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması" ve 22 Haziran 2012 tarihinde Banjul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolü" sona erer.
6. Söz konusu sona eren Anlaşmalara ilişkin atıflar, bu Anlaşmaya yapılmış sayılır ve feshedilen Anlaşmalara dayanılarak yapılan diğer Anlaşmalar yürürlükte kalır.

MADDE XX
ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma, Tarafların Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE XXI
METİN VE İMZA

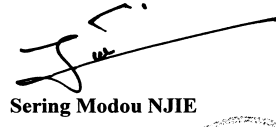
1. Bu Anlaşma, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, Türkçe ve İngilizce dillerinde ikiye asıl nüsha olarak hazırlanmıştır.
2. Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, Anlaşma 20.05.2024 tarihinde, Lomé'de kendi hükümetlerince gerektiği gibi yetkilendirilen ve altında imzaları bulunanlar tarafından imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Yaşar GÜLER

Millî Savunma Bakanı

GAMBIYA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Sering Modou NJIE

Savunma Bakanı

